

”Du staver af lort til selv”. **Sprognormer** **i debatforummet Nationen**

3. symposium om sprogbrug i de nye medier
27. april 2016

Marianne Rathje

Institut for Sprog og Kommunikation
Syddansk Universitet

Hvad er Nationen?

- Debatforum på Ekstrabladet.dk
- Mest læste nyhedssite i DK
- Kommentarer til nyheder
- Alle kan kommentere, oprettes som bruger, 170.000 registrerede
- Anonymt

Udgangspunkt

- Er Nationen et normløst rum ift. den standardsproglige retskrivningsnorm ?
- **Ja**
- Diskurser i den danske offentlighed
- Rathje (2013)
- Sebba (2003, 2007)
- **Nej**
- Hyttel-Sørensen & Stæhr (2014)

Normløst rum? **Ja**

- **Diskurser i den danske offentlighed:**
- "Nationen er Ekstrabladets debatforum, hvor folk prøver at slå hinanden ihjel med ord, **sådan som de tror de staves**"
- (Carsten Eskelund, 2012, Zulu Comedy Galla)
- "Nationen! er en gruppe, der samtidig er blevet et begreb: De er et billede på den uhæmmede, råbende, forudsigelige, bøvede og racistiske masse, bæster uden smag og sprog, **sådan nogen der ikke kan stave** og som alle sammen udtrykker sig med caps-lock helt i bund"
- (Anders Kjærulf, 2013, blog)

Normløst rum? **Ja**

- **Rathje 2013: Meget høj frekvens af afvigelser fra retskrivningsnormen**
- 108 afvigelser pr. 1000 ord
- Gymnasiestile: 15,6 (Andersen 1992) og 21,1 (Johanssen 2013)
- Aviser: 5,2 (Brandt 1996)

Normløst rum? **Ja**

- **Sebba (2003, 2007): CMC-tekster er uregulerede rum**
- Ikke fået pålagt standardskriftsprogsnormen, som fx bøger, aviser, skoletekster
- Ingen korrekturlæsning

Normløst rum? **Nej**

- **Hyttel-Sørensen & Stæhr (2014):**
- Unges (10-17 år) metasproglige udsagn på Facebook
- Retter sig selv og andre
- Rettelser af sprogbrug siger noget om sprogbrugernes sociale relationer til hinanden
- Orienterer sig efter forskellige normcentre som sproglige standardnormer og vennenormer, konkurrerer
- Ikke et ureguleret rum, tværtimod reguleret

Normativitet

- **Agha (2007):**
- Metasproglige handlinger: klassificerer, evaluerer, værditilskriver en sprogbrug
- Værditilskrivninger/normer kan forhandles i interaktioner

- **3 niveauer af normativitet**
- 1) Adfærdsmønstre som fremanalyseres af en forsker
- 2) Adfærdsmønstre som opfattes som normale af medlemmer af en gruppe. Konkurrerende normer
- 3) Standardnormen

Data

- Indsamlede kommentarer igennem 1 måned i 2012
- 4674 kommentarer til 123 nyheder
- 175.019 ord

Rettelser

- Metasproglige rettelser
- Skelner som Hyttel-Sørensen & Stæhr (2014) mellem **selvrettelser** og **andrerettelser**

Selvrettelser

- Brugeren kommenterer kilden til en afvigelse i efterfølgende tur og markerer den med fx "undskyld" eller "*"
- Eks. 1:
- John B.: Det kan godt **bære** Helles politik er fejlslagen. Men vi betaler stadig af på Løkkes, ufinansierede skattelettelse
- John B.: Undskyld **være**
- Frekvens: 9 forekomster, 0,05 rettelse/1000 ord, 0,2 % af alle kommentarer

Selvrettelser

- Orientering mod standardnormen som del af en social proces
- Eks. 2:
- Hansen D.: Ja! Sådan går det når man bare lader sig overmale med alle mulige mærkelige motiver, blot fordi det er på mode idag og fordi éns venner har **tattooveringer**, UDEN lige at tænke sig om en ekstra gang! (...) Hilsen én, der ikke kunne drømme om at få en **tattoooverin!**
(9 min.)
- Hansen D.: **Tatovering.**

Andrerettelser

- Brugeren kommenterer kilden til en afvigelse i efterfølgende tur som en gentagelse og markerer den med navn eller fx pronomener ("du"/"din")
- Eks. 4:
- Bo S.: kan **sku** være jeg **score** Rihanna i år..
- Jan V.: (...) '**Sku**' er kort for 'skulle'. '**Sgu**' betyder derimod 'så ved Gud'. Det kan sgu være jeg **scoreR** Rihanna. Pas din skole!
- Frekvens: 31 forekomster, 0,2 rettelse/1000 ord

Andrerettelser

- Standardnormen bruges som ressource, et modangreb/forsvar
- Eks. 5:
- Jens J.: De får da ikke meget reklame for pengene, sådan som hun bliver sendt ud i de første runder. Wimbledon bliver nok ingen undtagelse.
- Old D.: Nu tror jeg nok, at **Addidas** her lidt mere forstand på tennis, end du har hr. Sofaekspert.
- Jens J.: **Adidas** er kun med et "d"...

Konkurrerende normer

- **Standardnorm (Aghas niveau 3)**
- Brugerne orienterer sig mod standardnormen, og det er pinligt/barnligt/dumt/uuddannet at stave forkert

- **”Debatforumnorm” (Aghas niveau 2)**
- Vi retter ikke hinanden, og det er pinligt/arrogant at påpege andres fejl

Værditilskrivning I

- **Skole, veluddannet**
- ”Du skal vist have dine **skolepenge** tilbage. ;-)”
- ”Hvad f... har i lavet da i gik i **skole??**”,
- Det ærgrer mig, at en **student, sygeplejerske** og efterfølgende folketingsmedlem ikke kan bruge det danske sprog bedre.

- **Børnehaven, dumhed, handicappet**
- ”... er der nogen der gider lære **børnehaven** dansk?”
- ”Og jeg gider ikke sidde ved siden af **fattesvage** tosser, der ikke kan stave - uanset deres livvidde.”
- ”Køb en **stave plade** selv sådan, som du er efter en anden længere nede”

Værditilskrivning II

- **Skole, veluddannet**
- Jens J.: Adidas er kun med et "d"...
- Bent H.: Hvor ved du det fra **Klogesen**?

- **Børnehave, dumhed, handicappet**
- Einar M.: Hvad betyder PLUDS?
- Palads G.: Einar det betyder du er **ret*rderet**, eftersom du er nødt til at spørge

Kamp mellem **standardnorm** og **debatforumnorm**

- Eks. 6:
- Anders J: Det her **svare** jo til FCK i Champions League finalen, FEDT :D
- Poul S.: "svarer". Et udsagnsord i nutid skal ende på "r" (ganske få grammatiske undtagelser, og ovennævnte er IKKE en af dem). Utroligt, så mange der har problemer med retskrivning. Hvad f... har i lavet da i gik i skole??
- Lars K: **Mon ikke du forstod meningen alligevel..**

Kamp mellem **standardnorm** og **debatforumnorm**

- Eks. 7:
- Bolette T.: JONT; Jaa du kan jo selv **domme** om din kommentar er fin, der er 38 minusser og han dem muntre har **PLUDS** 30 ha ha ;-P
- Einar M.: **Hvad betyder PLUDS?**
- Palads G.: **Einar det betyder du er ret*rderet, eftersom du er nødt til at spørge**
- Jonas C.: **det betyder plus, men det kan jo være bolette ikke er så gammel igen så vær sød!**
- Lasse C.H.: **Eller domme**
- Kris N.: **palads: havde du svært ved at skrive a i retarderet? ja det er også et svært ord, det kan jeg godt se..**

Hvorfor debatforumnorm?

- Trolling?
- “Trolling is the deliberate (perceived) use of impoliteness/aggression, deception and/or manipulation in CMC to create a context conducive to triggering or antagonizing conflict, typically for amusement’s sake.” (Hardacker 2013: 79).
- Fjendtlig adfærd for sjov, anonymitet fremelsker trolling
- “First order approach”, opleves som trolling
- “hypocriticise”, pedantisk, sproglig korrekthed

Standardnorm som ressource til at bekæmpe trolling

Eks. 8:

- Allan C.: FYR DEN AF!!! VI SES SNART <3
- Den rigtige B.: **Narkoman**
- Allan C.: Du skal vidst have **skolepenge** tilbage... Det hedder PAAAARTEEEY! ;-)
- Lars N.: Den rigtige B: Du skulle tage et kursus i **trolling**, du er alt for åbenlys
(...)
- Den rigtige B.: **skod bumser**, håber at det regner som det plejer
- Lærer K.: Man starter med et **stort bogstav** - og '**skodbumser**' er ét ord. Pas din **skole!**

Konklusion

- Er Nationen et **normløst** rum ift. den standardsproglige retskrivningsnorm med fri stavning?
- Brugerne **retter** både sig selv og hinanden, dvs. orienterer sig efter standardnormen, ofte med social funktion
- Men der er en **konkurrerende norm** – debatforumnormen – som trækker i den anden retning: Det vigtigste er at man kan forstå hvad der bliver skrevet, man skal ikke ”kloge” sig
- Debatforumnormen er muligvis opstået på baggrund af **trollingrisikoen** der kan vise sig ved ”sprogligt pedanteri”, dvs. orientering mod standardsprognormen → anonymitet

Konklusion

- **Lighed** med Hyttel-Sørensen & Stæhr (2014):
- CMC-tekster er ikke uregulerede ortografiske rum

- **Forskel** til Hyttel-Sørensen & Stæhr (2014):
- Ikke vist sproglig usikkerhed på Nationen, ift. hvordan noget staves
- Ikke nogen der nedgør hinanden på Facebook for at orientere sig mod standardnormen

Publikation

- Marianne Rathje (2016): ””Du staver af lort til selv”. Sprognormer i debatforummet Nationen”, i: *RASK – International Journal of Language and Communication*, nr. 44 –
udkommer maj 2016

Referencer

- Agha, Asif (2007): *Language and social relations*. Cambridge, UK ; New York: Cambridge University Press.
- Andersen, Torben et al. (1992): *Stavefejl. En undersøgelse af stavefejlsmønstre i gymnasiet*. København : Undervisningsministeriet, Gymnasieafdelingen.
- Brandt, S. (1996): "Stavefejl i aviserne", *Mål & Mæle*, 19. årg., nr. 4, s. 16-19.
- Hardaker, Claire (2013): "“Uh... not to be nitpicky,,,,,but...the past tense of drag is dragged, not drug.” An overview of trolling strategies.", i: *Journal of Language Aggression and Conflict*, vol. 1, nr. 1, s. 58-86.
- Hinnenkamp, Volker (2003): "Misunderstandings: Interactional structure and strategic resources", i: J. House, G. Kasper & S. Ross, S. (eds.): *Misunderstanding in Social Life*, Pearson Education Limited, Essex, s. 57-81.
- Hyttel-Sørensen, Liva & Andreas Stæhr (2014), "Normativitet som social ressource på Facebook", *NyS: Nydanske sprogstudier – Sprogbrug i nye medier*, 46, s. 67-102.

Referencer (fortsat)

- Johannsen, S. (2012): "Fejl og karaktergivning i danske gymnasiestile", *Mål & Mæle*, 35. årg., nr. 1, s. 18-23.
- Rathje, Marianne (2013): "sku allgvel ha købt penis forlænger creme :-). Afvigelser fra retskrivningsprogsnormen i kommentarfeltet på ekstrabladet.dk", i: Inger Schoonderbeek Hansen, Tina Thode Hougaard og Peter Widell (red.): *14. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog*, s. 333-354, Aarhus Universitet.
- Sebba, M. (2003): "Spelling rebellion". J. Androutsopoulos & A. Georgakopoulou (eds.): *Discourse Constructions of Youth Identities*. John Benjamins: Amsterdam: 151-172.
- Sebba, M. (2007): *Spelling and Society*. Cambridge University Press: Cambridge.